

2025 RAMAZAN VAAZ SİLSİLESİ:

10.GÜN

MÜ'MİNLERİN NİTELİKLERİ VE TOPLUMSAL SORUMLULUKLARI (KUR'AN'DA Kİ MÜ'MİNLERİN BEŞ ÖZELLİĞİ)

YAZAR: ALİ AYKAÇ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ
فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ

“Siz, insanlar için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz.
İyiliği emreder, kötülükten meneder ve Allah’a iman edersiniz.”
Müslim, İmân, 78.

WhatsApp İletişim



daha fazlası için:
www.aliaykac.com

iletişim : (0)541 934 3778

Tüm içeriklerin kısmen ya da tamamen izinsiz kopyalanması, çoğaltılması, kullanılması, yayınlanması ve dağıtılması kesinlikle yasak olup kul hakkını ihlâl eder. Ayrıca bu yasağa uymayanlar hakkında 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca telif hakları üzerinden yasal işlem yapılacaktır.

بِسْمِ اللَّهِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

Hamd, varlığın yegâne sahibi, mülkün hakiki mâliki, kalpleri evirip çeviren, bizleri hakikat nuruyla müşerref kılan, rahmeti her şeyi kuşatan **Yüce Rabbimiz Allah Teâlâ'ya mahsustur**. Salât ve selâm, âlemlere rahmet olarak gönderilen, bizlere hak ile bâtılı ayırmayı öğreten, mü'minler için en güzel örnek olan **Peygamberimiz Muhammed Mustafa ﷺ**, onun âline, ashabına ve kıyamete dek izinden giden tüm mü'minlerin üzerine olsun.

Pek Aziz ve Muhterem Müslümanlar,

İslam, bireyin yalnızca şahsî ibadetlerle kemale ermesini değil, aynı zamanda **toplum içerisinde bir şuur kazanmasını, sosyal adalet ve ahlakî istikametinin tesisinde rol almasını** hedefler. Mü'min, yaşadığı toplumda sorumluluk bilinciyle hareket eden, başkalarının dertleriyle dertlenen, iyiliğin yayılması ve kötülüğün engellenmesi için mücadele eden **kimsedir**. Allah Teâlâ, Kur'ân-ı Kerîm'de mü'minleri ve onların vasıflarını şu şekilde beyan buyurmaktadır: ***“Mü'min erkeklerle mü'min kadınlar birbirlerinin velileridir. Onlar iyiliği emreder, kötülükten menederler, namazı dosdoğru kılarlar, zekâtı verirler ve Allah'a ve Resûlü'ne itaat ederler. İşte bunlara Allah rahmet edecektir. Şüphesiz ki Allah, Azîz'dir (mutlak güç sahibidir), Hakîm'dir (her hükmünde hikmet sahibidir).”***¹

¹ *Tevbe, 9/71.* وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْتُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

Bu ayet, mü'minlerin toplumsal ve bireysel vasıflarını beş temel esas üzerinde tanımlamaktadır:

- 1. Birbirlerinin velisi olmak** (yardımlaşma, dayanışma ve kardeşlik bilinci)
- 2. İyiliği emredip kötülükten sakındırmak** (toplumsal ahlakın inşası)
- 3. Namazı dosdoğru kılmak** (Allah ile bağını güçlü tutmak)
- 4. Zekâtı vermek** (toplumsal adaleti sağlamak)
- 5. Allah ve Resûlü'ne itaat etmek** (mutlak teslimiyet ve bağlılık)

Bu beş temel unsur, **İslam toplumunun manevi ve ahlaki inşasında kilit rol oynayan ilkeler** olup, mü'minlerin şahsiyetini şekillendiren unsurlardır.

1. MÜ'MİNLER BİRBİRLERİNİN VELİLERİDİR!

Ayetin ilk kısmında mü'minlerin birbirlerinin “evliyâsı” oldukları vurgulanmıştır. Velâyet, sadece maddî anlamda bir koruyuculuğu değil, manevî rehberlik, ahlâkî sorumluluk ve toplumsal dayanışmayı da ifade etmektedir. Peygamber Efendimiz ﷺ bu hususta şöyle buyurmuştur: **“Mü'min, mü'min kardeşi için bir binanın tuğlaları gibidir; birbirlerini desteklerler.”**²

² Buhârî, Mezâlim, 5; Müslim, Birr, 65. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبُنْيَانِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا

Bu hadis, Müslüman bireylerin yalnızca kendilerini değil, toplumlarını da inşa etmekle mükellef olduğunu ortaya koymaktadır. Bugün etrafımızda, yalnızlaşan, dertleriyle baş başa kalan, destek göremeyen nice Müslüman kardeşimiz vardır. Acaba bizler, bu sorumluluğun ne kadar farkındayız?

2. İYİLİĞİ EMRETMEK VE KÖTÜLÜKTEN SAKINDIRMAK!

Mü'minlerin en belirgin vasıflarından biri de toplumun ahlâkî ıslahı için mücadele etmeleridir. Kur'ân-ı Kerîm, bu hususu şöyle beyan eder: *“Siz, insanlar için ortaya çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten meneder ve Allah’a iman edersiniz.”*³

İyiliği emretmek ve kötülüğü menetmek, yalnızca bireysel bir görev değil, aynı zamanda İslam ümmetinin var oluş gayelerinden biridir. Resûlullah ﷺ bu konuda şöyle buyurmuştur: *“Sizden kim bir kötülük görürse, onu eliyle değiştirsin. Buna gücü yetmezse diliyle değiştirsin. Buna da gücü yetmezse kalbiyle buğzetsin. Bu ise imanın en zayıf derecesidir.”*⁴

³ *Âl-i İmrân, 3/110.* كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

⁴ *Müslim, İmân, 78.* قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ

3. NAMAZI DOSDOĞRU KILMAK!

Mü'minlerin en temel özelliklerinden biri, **namazı hakkıyla kılmalarıdır**. Namaz, yalnızca şekilden ibaret bir ritüel değil, mü'minin ruhunu arındıran, kalbini tezkiye eden, onu kötülüklerden uzaklaştıran ve Allah'a yaklaştıran en büyük ibadettir. Allah Teâlâ, Kur'ân-ı Kerîm'de namazın fonksiyonunu şu şekilde açıklar: **“Muhakkak ki namaz, hayasızlıktan ve kötülükten alıkoyar.”**⁵

Gerçek anlamda kılınan bir namaz, insanın ahlâkına sirayet etmeli ve onun hayatını güzelleştirmelidir. Eğer bir kimse, namaz kıldığı hâlde dilini yalandan, gözünü haramdan, elini haksızlıktan alıkoymuyorsa, o kimse namazını gözden geçirmelidir. Zira, Resûlullah ﷺ bu hususta bizleri şöyle uyarmaktadır: **“Kişiyi hayasızlıktan ve kötülükten alıkoymayan bir namazın, o kimse için bir faydası yoktur.”**⁶

Namaz, mü'minin günlük hayatında Allah'a verdiği sözü yenilediği bir andır. Gün içinde beş vakit namaza durarak, Allah'ın huzurunda el bağlayan bir kimse, her defasında kendisini muhasebeye çekmeli ve kulluk şuurunu diri tutmalıdır.

Resûlullah ﷺ namazın nasıl bir rahmet vesilesi olduğunu şöyle anlatmaktadır: **“Ne dersiniz, birinizin kapısının önünde bir**

⁵ Ankebût, 29/45. إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ

⁶ Taberânî, el-Mu‘cemü'l-Kebîr, 10/162. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ لَمْ تَنْهَهُ صَلَاتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ، فَلَا صَلَاةَ لَهُ

nehir olsa ve o kişi her gün o nehirde beş defa yıkansa, üzerinde hiş kir kalır mı?" Ashâb: 'Hayır, hişbir kir kalmaz' dediler. Efendimiz ﷺ buyurdu ki: 'İşte beş vakit namaz da böyledir; Allah, namazlar sayesinde günahları siler.'" ⁷

Öyleyse namazı sadece bedensel bir alışkanlık olarak değil, ruhun yıkanması, günahların affı ve kalbin aydınlanması olarak görmek gerekir. Mü'minin namazı, onun karakterine ve yaşam bişimine yansımalıdır. Çünkü namaz, mü'minin Rabbine verdiği söz d r.

4. ZEKÂT VERMEK!

İsl m, mü'minleri yalnızca bireysel ibadetlerle değil, toplumsal sorumluluklarla da yükümlü kılmalıdır. Bunlardan biri de zek ttır. Zekât, mal  bir ibadet olmanın ötesinde, toplumdaki gelir adaletsizliğini gidermek ve fakirlerin hakkını gözetmek için farz kılınmıştır. Allah Teâlâ buyuruyor: ***"Onların mallarında, muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır."*** ⁸

Bu ayet, zek tın bir l tuf veya gönüllü bir yardım olmadığını, bilakis fakirin zengin malında hakkı olduğunu açık bir şekilde ifade etmektedir. Resûlullah ﷺ bu hususta şöyle

⁷ Buhârî, Mev k t, 6; Müslim, Mes cid, 51. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْرًا: بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلُّ يَوْمٍ حَمْسًا، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ؟ قَالُوا: لَا يَبْقَى مِنْ دَرَنِهِ شَيْءٌ. قَالَ: فَذَلِكَ مِثْلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ، يَمْحُو اللَّهُ بِهِنَ الْخَطَايَا

⁸ Z riy t, 51/19. وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

buyurmuştur: *“Allah, onların mallarında bir zekât farz kılmuştur. O, zenginlerinden alınır ve fakirlerine verilir.”*⁹

Zekât, İslam toplumunun temel taşlarından biridir. Çünkü malın belirli ellerde birikmesini engelleyerek, ekonomik dengeyi sağlar. Bir toplumda fakirlik ve açlık yaygınsa, o toplumun zenginleri bu vebali taşıyor demektir. Peygamber Efendimiz ﷺ, zekât vermeyenlerin ahirette karşılaşacakları azabı şu şekilde haber vermektedir: *“Allah’ın kendisine mal verip de onun zekâtını vermeyen kimseye, kıyamet günü malı, iki zehirli yılan şeklinde getirilir. Boynuna sarılır, sonra çenesini iki tarafından ısırır ve der ki: 'Ben senin malınım, ben senin hazinenim!'”*¹⁰

Bu hadis, mülkün hakiki sahibinin Allah olduğunu ve insanın sahip olduğu her şeyin, bir imtihan vesilesi olduğunu göstermektedir. Mü’min, zekât vermekle, malının temizlenmesine ve bereketlenmesine vesile olur.

Bugün modern dünyada, gelir adaletsizliği, açlık ve yoksulluk büyük bir problem olarak karşımıza çıkmaktadır. **Zekât ibadeti, sadece fakirleri doyurmak değil, toplumsal huzuru**

⁹ Buhârî, Zekât, 1; Müslim, İmân, 29. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : إِنَّ اللَّهَ قَدْ افْتَرَضَ عَلَيْهِمْ صَدَقَةً فِي أَمْوَالِهِمْ، تُؤْخَذُ مِنْ أَغْنِيَائِهِمْ فَتُرَدُّ عَلَى فُقَرَائِهِمْ

¹⁰ Buhârî, Zekât, 3. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ : مَنْ آتَاهُ اللَّهُ مَالًا فَلَمْ يُؤَدِّ زَكَاتَهُ، مَثَلُ لَهُ مَالُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شُجَاعًا أَقْرَعَ، لَهُ زَبَيَّتَانِ، يُطَوَّقُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، ثُمَّ يَأْخُذُ بِشِدْقَيْهِ، ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا مَالُكَ، أَنَا كَنْزُكَ

sağlamak ve adaleti tesis etmek için en önemli araçlardan biridir.

5. ALLAH VE RESÛLÜ'NE İTAAT!

Mü'minin imanını kemale erdirebilmesi, Allah ve Resûlü'nün hükmüne tam anlamıyla teslim olmasıyla mümkündür. Zira İslam, yalnızca bireysel bir inanç değil, hayatın her alanını kuşatan bir nizâm-ı ilâhîdir. Mü'min, Allah ve Resûlü'nün hükmüne tâbi olmakla yükümlüdür. Cenâb-ı Hak buyuruyor: *“Ey iman edenler! Allah’a itaat edin, Peygamber’e itaat edin ve sizden olan emir sahiplerine de (itaat edin). Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz -Allah’a ve ahiret gününe gerçekten inanıyorsanız- onu Allah’a ve Resûlü’ne götürün. Bu, daha hayırlı ve sonuç bakımından daha güzeldir.”*¹¹

Bu ayet-i kerime, Allah ve Resûlü’ne itaatin, mü'minler için bir tercih değil, imanın bir gereği olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. İtaatin olmadığı yerde ne bir İslam toplumu ne de sahîh bir iman kalır. Resûlullah ﷺ şöyle buyurur: *“Ümmetimin tamamı cennete girecektir, ancak yüz çevirenler hariç.”* Ashâb-ı kirâm: *'Ey Allah'ın Resûlü! Kim yüz çevirir ki?'* diye sordular. Efendimiz ﷺ buyurdu ki: *'Kim bana itaat ederse*

¹¹ Nisâ, 4/59. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

cennete girer, kim de bana isyan ederse, işte o yüz çevirmiştir.”

12

Allah ve Resûlü’ne itaat, mü’minin dünya ve ahiret saadetini temin eder. Zira Resûlullah ﷺ, vahyin yaşayan bir tefsiridir. Onun hayatı, Kur’ân-ı Kerîm’in en güzel tatbikidir. Ona tâbi olmak, dosdoğru bir hayat yaşamak demektir.

Rabbimiz! Bizleri, Ramazan’ı bayram neşesiyle uğurlayıp, ardından gaflete düşenlerden değil; onu bir mektep bilip, kazandığı güzellikleri hayatına nakşeden ve her anını Ramazan şuuru ile yaşayanlardan eylesin! (Âmin!..)

وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، **الفاتحه**

¹² Buhârî, *I’tisâm*, 2. قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبِي "قِيلَ: وَمَنْ؟" قَالَ: مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبِي يَأْتِي يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: "مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبِي"